

**TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS**
EU:n yleinen tietosuoja-asetus
13 ja 14 artiklat
Laatimispäivä: 26.10.2023

Tietoa tutkimukseen osallistuvalle

Olet osallistumassa Lapin, Jyväskylän ja Tampereen yliopistojen tekemään tutkimukseen. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen, ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää tutkimuksessa. Tämän selosteen kohdassa 17 kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on ja miten voit vaikuttaa tietojesi käsittelyyn.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Lapin yliopisto, Yliopistonkatu 8, 96101 Rovaniemi
Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa Lapin yliopiston osalta:
Päivi Rasi Heikkinen, Kasvatustieteiden tiedekunta
040 4844 240 / paivi.rasi-heikkinen@ulapland.fi

Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, 40014 Jyväskylä
Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa Lapin yliopiston osalta:
Heli Valokivi, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
040 664 1514 / heli.valokivi@jyu.fi

Tampereen yliopisto, Kalevantie 4, 33014 Tampereen yliopisto
Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa Tampereen yliopiston osalta:
Harri Siirtola, Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta
050 318 5899 / harri.siirtola@tuni.fi

2. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötietoja käsitellään MediaRoboLit 65+ -hankkeessa tehtävää tieteellistä tutkimusta varten.

MediaRoboLit 65+ -hankkeessa tutkitaan yli 65-vuotiaiden suomalaisten media- ja robottilukutaitoja. Tutkimuksessa keskitytään niihin taitoihin, joiden on todettu olevan kohderyhmän kannalta keskeisiä, eli uutisten lukutaitoon, terveydenlukutaitoon, robottilukutaitoon sekä verkkoviestintään ja median viihdekäyttöön. Lapin yliopiston vastuulla olevassa osahankkeessa tutkimuksen kohteena ovat

A) Yli 65-vuotiaiden suomalaisten media- ja robottilukutaidot. Aineisto kerätään survey-kyselyllä.

B) Pohjoissuomalaisten, metsästystä harrastavien medialukutaidot, eli erilaisten laitteiden ja sovellusten (esim. GPS-paikantimet, älypuhelimet, kartta- tai paikkatietosovellukset) käyttö metsästyksessä sekä niiden käytön oppiminen. Aineisto kerätään fokusryhmähaastatteluilla.

C) Saamelaiden ikäihmisten media- ja robottilukutaidot. Aineisto kerätään fokusryhmähaastatteluilla.

3. Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Kohdassa 1 luetellut organisaatiot toimivat tässä tutkimuksessa yhteisrekisterinpitäjinä, eli ne määrittelevät yhdessä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot.

Tutkittavat voivat tehdä kaikki tähän tutkimukseen liittyvät pyynnöt rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseksi alla olevalle yhteyshenkilölle:

Päivi Rasi Heikkinen, Lapin yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta
040 4844 240 / paivi.rasi-heikkinen@ulapland.fi

Yhteyshenkilö välittää tarvittaessa pyynnön myös muille yhteisrekisterinpitäjinä toimiville organisaatioille.

Tutkittava voi käyttää tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan. Tällöin vastaanottaja voi tarvittaessa välittää pyynnön tai vaatimuksen myös muille yhteisrekisterinpitäjille.

4. Tutkimuksen vastuullinen tutkija tai tutkimuksesta vastaava ryhmä

Nimi: Päivi Rasi-Heikkinen

Osoite: Yliopistonkatu 8, 96200 Rovaniemi

Puhelinnumero: 040 4844 240

Sähköpostiosoite: paivi.rasi-heikkinen@ulapland.fi

5. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Lapin yliopiston tietosuojavastaava on varatuomari Jari Rantala. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@ulapland.fi.

6. Tutkimuksen suorittajat

Tutkimusrekisterin tietoja voivat käsitellä MediaRoboLit 65+ -hankkeeseen nimetyt Lapin, Jyväskylän ja Tampereen yliopiston tutkijat ja tutkimusavustajat.

7. Tutkimuksen nimi, luonne ja tutkimuksen kesto aika

Tutkimuksen nimi: Yli 65-vuotiaiden media- ja robottilukutaidot (MediaRoboLit 65+)

☒ Kertatutkimus

☐ Seurantatutkimus

Henkilötietojen käsittelyn kesto: henkilötietoja käsitellään hankkeen keston ajan. Hanke päättyy 31.8.2027.

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

- ☒ tutkittavan suostumus
- ☐ rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen
- ☐ yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö:
 - ☐ tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi
 - ☐ tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi
- ☐ rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen

mikä oikeutettu etu on kyseessä:

9. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimuksen toteutuksessa käsitellään seuraavia henkilötietoja: perustiedot (nimi, ikä, sukupuoli, koulutustausta), yhteystiedot (asuinpaikka, työpaikan osoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero), työnimike / titteli, etninen tausta (vapaaehtoinen vastaus)

10. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:

- ☒ Rotu tai etninen alkuperä
- ☐ Poliittiset mielipiteet
- ☐ Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ☐ Ammattiliiton jäsenyys
- ☐ Geneettiset tiedot
- ☐ Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- ☒ Terveys
- ☐ Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluonteisten tietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen oikeusperusteeseen: Yleinen etu (tieteellinen tutkimus)

11. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötiedot saadaan osallistujilta itseltään survey-kyselyn tai haastattelun yhteydessä.

12. Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä tai luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

13. Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä tai luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

14. Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

15. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

☐x Tiedot ovat salassa pidettäviä.

Manuaalisen aineiston suojaaminen: Paperilla kerätyt tiedot säilytetään lukituissa kaapeissa.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

x ☐ käyttäjätunnus x ☐ salasana x ☐ käytön rekisteröinti x ☐ kulunvalvonta

☐ muu, mikä:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

☐x Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa

☐ Aineisto analysoidaan suorien tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

16. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusrekisteri hävitetään

☐ Tutkimusrekisteri arkistoidaan:

☐x ilman tunnistetietoja ☐ tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa: Aineistosta arkistoidaan 5-15 vuoden ajaksi sellaiset tiedostot, joita tarvitaan käytettyjen tutkimusmenetelmien ja / tai tulosten todentamiseen. Aineistosta arkistoidaan Kansalliseen tietoarkeistoon 25 vuodeksi mediapäiväkirjat mahdollista uusiokäyttöä varten. Survey-kyselyn aineisto, fokusryhmähaastatteluiden, työpajojen ja havainnoinnin kautta kerätty aineisto, robottien lokitiedot ja muu materiaali voidaan arkistoida Kansalliseen tietoarkeistoon, mikäli se osoittautuu hankkeen aikana tarkoituksenmukaiseksi. Hankkeen aikana kerättävä survey-kysely saattaa täyttää pitkäaikaisen (kymmenet-sadat vuodet) arkistoinnin kriteerit, mutta tämä tarkentuu hankkeen aikana.

17. Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 4 mainittu henkilö.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettun käsittelyn lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi hankkeessa ja mitä henkilötietojasi hankkeessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista seuraavissa tapauksissa:

- henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- peruutat suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- vastustat käsittelyä (kuvaus vastustamisoikeudesta on alempana) eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista:

- a) kiistät henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa yliopisto voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- b) käsittely on lainvastaista ja vastustat henkilötietojen poistamista ja vaadit sen sijaan niiden käytön rajoittamista
- c) yliopisto ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta sinä tarvitset niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- d) olet vastustanut henkilötietojen käsittelyä (ks. tarkemmin alla) odottaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeudet perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla)

Sinulla on oikeus saada yliopistolle toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle yliopiston estämättä, jos käsittelyn oikeusperuste on suostumus tai sopimus, ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Kun käytät oikeuttasi siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, sinulla on oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin yliopisto ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Yliopisto voi jatkaa henkilötietojesi käsittelyä myös silloin, kun sen on tarpeellista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihe: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi